

EYÜPSULTAN KONULU HÜSN-İ HAT LEVHALARI

Dr. Süleyman BERK

1964 Bursa/İnegöl doğumlu. İlk tahsilini Eyüp-Nişancı İlkokulu'nda, orta ve lise tahsilini Gaziosmanpaşa İmam-Hatip Lisesi'nde tamamladı. 1988 yılında Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden mezun oldu. 1994 yılına kadar Diyanet İşleri Başkanlığı'nda İlçe Müftüsü olarak görev yaptı. 2000 yılına kadar Araştırma görevlisi olarak çalıştı. Ortaokul sıralarında ilgi duyduğu hat sanatında ilk dersleri hattat Yusuf Ergün (Erzincâni) (1956-1985)'den aldı. Fakülte yıllarında Prof. Muhittin Serin'den rîk'a meşketti. 1999 yılında Prof. Dr. Muhittin Serin'den "Hattat Mustafa Râkım'da Celî Sülüs ve Tuğra Estetiği" isimli doktora tezini tamamladı. Temmuz 2003'de "Hattat Mustafa Râkım Efendi" isimli kitabı neşredildi. Çeşitli dergilerde hat sanatı tarihi ile alakalı makâleleri yayımlandı. Eyüpsultan Sempozyumları'nda bildiri sundu. T.C. Kültür Bakanlığı 2001 yılı Devlet Hüsn-i Hat ödülünü aldı. Kültür Bakanlığı Geleneksel Sanatlar Yarışması Jüri Üyesi Hâlen, İstanbul Büyükşehir Belediyesi Sanat ve Meslek Eğitim Merkezi'nde görev yapıyor.

Resim 2: Muhsinzâde Abdullah'ın celi sülüs hat ile yazdığı Hz. Ebâ Eyyüb ile ilgili hadis-i şerif. Resüllah şöyle buyurdular: Deveyi rahat bırakın. O sökeceği yeri bilir dediler; nihayet deve Eba Eyyüb'ün evi önüne çöktü.

Hattat Muhsinzâde Abdullah Bey tarafından celî sülüs hat ile yazılan zeren-dûd levha, bugün türbede asılı olarak bulunmaktadır. Kalıbından zeren-dud olarak hazırlanan levhanın imza satırı, hatt-ı icâze ile yazılmıştır. Levha h. 1310 tarihlidir.

Hattat Mustafa Râkım imzalı celî

sülüs levhada Hz. Peygamber'in bir hadisi yer almaktadır. İki satır halinde olan levhanın kenarlarındaki süsleme, son dönem rokoko örneklerindedir. Levha, Eyüpsultan Türbesi medhali Fatih ve II. Bayezid devri nişancılarından Ahmed Paşa mezar taşı yan duvarında bulunmaktadır.

Resim 3: Hattad Hasan Rıza hattı ile, Halid b. Zeyd Ebû Eyyüb el-Ensari kabrinin bulunuşunu anlatan levha

Resim 4: Hz. Halid b. Zeyd'e Hz. Peygamber (s.a.v.)'in duasını içeren süslü bir levha

Hadisin manası şöyledir: Allah resulü şöyle buyurdular: Dikkat et yâ Ebâ Eyyûb; sana cennet hazinesi değerinde bir kelime öğreteceğim; şu sözü çok söyle: "Lâ havle velâ kuvvete illâ billâh" Levhanın alt kısmında h. 1219 tarihi ve Râkım'ın imzası bulunmaktadır. Levhanın dibinde, motifler arasında şu ibare mevcuttur:

Bende-i Âl-u ashab-ı Hâmid
Ser veznedâr-ı maliye Hâlid (1319)¹
Mahmud Celâleddin Efendi'nin celî

Resim 5: Hattad Mahmud Celâleddin hattı ile Hz. Halid b. Zeyd'in ismini içeren levha

sülüs hattıyla hazırladığı ve zamanında Eyüpsultan Türbesinin en nâdîde levhaları arasında bulunan levhalardan olan levhada "Yâ Hazret-i Halid Ebâ Eyyub el-Ensârî" ibaresi yer almaktadır. Burada "Yâ" nidasındaki elif harfi yukarı doğru uzatılarak sancak direği elde edilmiştir. Yeşil sancak üzerinde de "Ebâ Eyyub el-Ensârî" ibâresi yer almaktadır.

Aynı levhanın benzeri İstanbul Türk ve İslâm Eserleri Müzesi 2916 envanter numarasında bulunmaktadır. Yalnız bu levhanın hattatı belli değildir ve daha sadedir. levhada "Yâ Hazret-i Halid Ebâ Eyyub el-Ensârî" ibaresi yer almaktadır. Burada "Yâ" nidasındaki elif harfi yukarı doğru uzatılarak sancak direği elde edilmiştir. Sancak üzerinde de "Ebâ Eyyub el-Ensârî" ibâresi yer almaktadır. Buradaki Elif harfleri celî olarak yazılmıştır.

Resim 6: Halid b. Zeyd'in ismini içeren Celî sülüs bir levha

¹Bu levha, tahmînen 1319 hicrî yılında, Râkım kalıplarından zerendûd olarak hazırlanmış, 1219 tarihi ve Râkım imzası da başka yerden buraya yerleştirilmiştir. Zira, Râkım zamanında böyle zerendûd levhası yapılmamış, hem de Râkım bu tip imzayı hicrî 1225 yılından sonra ibda' ve icad ederek yazılarında kullanmaya başlamıştır.